

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Petríkovej a sudcov JUDr. Martina Vladika a JUDr. Jozefa Kolcuna v právnej veci žalobkyne **M. T.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. I. R., advokátkou v K., proti žalovanému **Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Vazovova 2, **o zaplatenie úrokov z omeškania v sume 985,77 € a o zaplatenie náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku v sume 3 770,14 €**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 14 C 194/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. februára 2013 sp. zn. 17 CoPr 4/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 24. januára 2012 č. k. 14 C 194/2001-198 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 985,77 € a sumu 3 770,14 € s 10 % úrokom z omeškania ročne od 1. februára 2009 až do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalej žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v sume 1 639,82 € k rukám jej právnej zástupkyne, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd zistil, že právny predchodca žalovaného (Daňové riaditeľstvo SR) rozhodnutím o zmene štátnozamestnaneckého pomeru z 20. januára

2004 zaradil žalobkyňu od 1. februára 2004 mimo činnej štátnej služby podľa § 33 ods. 2 zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe. Dôvodom bola skutočnosť, že na žalobkyňu bola podaná obžaloba pre spolupáchateľstvo k trestnému činu podvodu a trestnému činu zneužívania právomoci verejného činiteľa (§ 9 ods. 2, § 250 ods. 1, 4, § 158 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona). Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 26. októbra 2006 sp. zn. 1 T 29/2000 bola žalobkyňa oslobodená spod obžaloby. Najvyšší súd SR uznesením z 27. mája 2009 sp. zn. 3 To 1/2007 zamietol odvolanie prokurátora proti uvedenému oslobodzujúcemu rozsudku. Toto uznesenie sa stalo právoplatným 27. mája 2009. Daňové riaditeľstvo SR Banská Bystrica rozhodnutím z 21. januára 2009 rozhodlo o skončení štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyne odvolaním k 31. januáru 2009, najneskôr dňom doručenia rozhodnutia. V súvislosti s prvým uplatňovaným nárokom žalobkyne (týkajúcim sa úrokov z omeškania za oneskorené vyplatenie doplatku funkčného platu) okresný súd uviedol, že od 1. februára 2004 bola žalobkyňa zaradená mimo činnú štátnu službu. Pokiaľ sa týka odmeňovania, štátny zamestnanec počas zaradenia mimo činnej štátnej služby z uvedeného dôvodu, má právo na vyplatenie 50 % funkčného platu (§ 33 ods. 2). Podľa § 33 ods. 3 sa štátnemu zamestnancovi, ktorý po skončení zaradenia mimo činnej štátnej služby z dôvodu, že nebol právoplatne odsúdený, doplatí funkčný plat najneskôr do 15. dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca, teda rozdiel o ktorý mu bol funkčný plat skrátený. V prípade žalobkyne však nedošlo k zmene spätného zaradenia do činnej štátnej služby po skončení trestného konania, ale štátnozamestnanecký pomer bol so žalobkyňou skončený odvolaním k 31. januáru 2009. Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že zamestnávateľovi tak vznikla povinnosť vyplatiť jej rozdiel na funkčnom plate a preplatiť nevyčerpanú dovolenku (č. 1. 117). Žalovaný žalobkyňi vyplatil rozdiel na funkčnom plate (za čas od 1. februára 2004 do 31. januára 2009) dňa 11. septembra 2009. Okresnému súdu nebolo zrejmé, prečo zamestnávateľ žalobkyňi vyplácal rozdiel vo výške 17 466,28 € až 11. septembra 2009. Z uvedeného teda vyplýva, že podľa § 33 ods. 3 citovaného zákona je žalovaný v omeškaní s vyplatením rozdielu funkčného platu vo výške 17 466,28 € od nasledujúceho dňa po 15. dni nasledujúceho mesiaca od skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, teda od 16. februára 2009 až do 10. septembra 2009, podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V súvislosti s druhým uplatňovaným nárokom žalobkyne, týkajúcim sa náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku (za obdobie rokov 2004, 2005, 2007, 2008 a január 2009) v sume 3 770,14 € okresný súd poukázal na to, že zákon č. 312/2001 Z. z. v spoločných ustanoveniach v § 149 uvádza, že na štátnozamestnanecký pomer štátneho zamestnanca sa primerane použijú okrem iných aj § 97 až § 117 Zákonníka práce. Zákon o štátnej službe (zákon č. 312/2001 Z. z.)

v § 71 upravuje u štátneho zamestnanca základnú výmeru dovolenky na 4 týždne, ten štátny zamestnanec, ktorý dovŕši 15 rokov štátnozamestnaneckého alebo pracovného pomeru má nárok na dovolenku najmenej 5 týždňov. Štátnemu zamestnancovi patrí za čas dovolenky funkčný plat. Zároveň konštatoval, že uvedený zákon v § 73 ods. 2 písm. b/ uvádza, že na účely dovolenky sa neposudzuje ako vykonávanie štátnej služby zaradenie mimo činnú štátnu službu, za ktoré štátnemu zamestnancovi nepatrí plat štátneho zamestnanca. V tejto súvislosti uviedol, že žalobkyňa bola zaradená mimo činnú štátnu službu z dôvodov uvedených v § 33 ods. 2, ale s priznaním funkčného platu v rozsahu 50 %. Nepatrí teda do kategórie tých zamestnancov mimo činnnej štátnej služby, ktorí by nemali nárok na vyplácanie funkčného platu. Navyiac, keď pri splnení podmienky podľa § 33 ods. 3 sa takémuto štátnemu zamestnancovi doplatí funkčný plat do celej výšky. Ďalej uviedol, že z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa za žalované obdobie má nárok na vyplatenie nevyčerpanej dovolenky. Po tom, ako okresný súd dospel k záveru, že základ tohto nároku žalobkyne (na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku za ňou špecifikované obdobie) je daný, riešil otázku výšky tohto nároku, pričom vychádzal z jej funkčného platu a počtu dní, na ktoré jej v rozhodnom období mal vzniknúť nárok na dovolenku. Po zohľadnení týchto aspektov ustálil, že žalobkyni vzniklo právo na zaplatenie náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku v sume 3 770,14 €. Spolu s uvedenou istinou priznal žalobkyni i 10 %-ný úrok z omeškania za dobu od 1. februára 2009 do zaplatenia. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil okresný súd aplikáciou ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a žalobkyni, ktorá bola v konaní plne úspešná priznal právo na náhradu účelne vynaložených trov konania (ktoré v odôvodnení presne špecifikoval), voči žalovanému, ktorý bol v konaní neúspešný.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 27. februára 2013 sp. zn. 17 CoPr 4/2012 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že návrh žalobkyne na zaplatenie sumy 985,77 € z titulu úrokov z omeškania a na zaplatenie náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku v sume 3 770,14 € s príslušenstvom zamietol. V súvislosti s prvým uplatňovaným nárokom žalobkyne (týkajúcim sa úrokov z omeškania za oneskorené vyplatenie doplatku funkčného platu) odvolací súd konštatoval, že právny názor okresného súdu, z ktorého pri tomto rozhodnutí vychádzal je nesprávny. Uviedol, že je síce nesporné, že ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyne u žalovaného došlo 31. januára 2009, pričom do tejto doby bola od 1. februára 2004 zaradená mimo činnnej štátnej služby, ale dôvodom skončenia jej štátnozamestnaneckého pomeru bolo zrušenie štátnozamestnaneckého miesta a dôvod, pre

ktorý bola zaradená mimo činnnej štátnej služby v tej dobe stále trval, pretože trestné konanie, ktoré bolo voči nej vedené ešte nebolo právoplatne skončené. Za týchto okolností nemožno vykladať ustanovenie § 33 ods. 3 zák. č. 312/2001 Z. z. tak, ako to urobil okresný súd a ako to prezentuje žalobkyňa, pretože ide o účelový formalistický výklad, ktorý je v rozpore s účelom tejto právnej úpravy. Pri interpretácii a aplikácii uvedeného ustanovenia je potrebné vychádzať z toho, že žalobkyňa bola právoplatne oslobodená spod obžaloby (čím de facto i de iure zanikol pôvodný dôvod, pre ktorý bola zaradená mimo činnnej štátnej služby) až 27. mája 2009, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením 3 To 1/2007 zamietol odvolanie prokurátora proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 26. októbra 2006, č. k. 1 T 29/2000-2043, ktorým bola žalobkyňa ako jedna zo spoluobžalovaných oslobodená spod obžaloby. Keďže v tej dobe už žalobkyňa nebola v štátnozamestnaneckom pomere k žalovanému, tento nemal žiadny dôvod na to, aby sledoval stav predmetného trestného konania. Bolo v záujme samotnej žalobkyne, aby skutočnosť, že 27. mája 2009 bola právoplatne oslobodená spod obžaloby, oznámila žalovanému (ako bývalému zamestnávateľovi), za účelom, aby jej bol (vzhľadom na výsledok právoplatne skončeného trestného konania) vyplatený doplatok funkčného platu za obdobie, kedy bola mimo činnnej štátnej služby. Uviedol, že žalobkyňa ani v odvolacom konaní nepreukázala, že by žalovanému oznámila, že dňa 27. mája 2009 bola právoplatne oslobodená spod obžaloby. Ako vyplýva z dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom, žalovaný sa uvedenú skutočnosť dozvedel náhodne (od inej spoluobvinenej osoby) až 17. augusta 2009 a na základe toho nasledujúci mesiac – dňa 11. septembra 2009 žalobkyni vyplatil doplatok funkčného platu. Z uvedeného teda vyplýva, že žalovaný nebol v omeškaní s platením predmetného peňažného záväzku a z toho logicky vyplýva, že tento nárok žalobkyne je skutkovo nedôvodný a právne neopodstatnený. Odvolací súd preto rozsudok okresného súdu týkajúci sa tohto nároku zmenil a návrh žalobkyne v tejto časti zamietol. V súvislosti s druhým uplatňovaným nárokom žalobkyne, týkajúcim sa náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku za obdobie rokov 2004, 2005, 2007, 2008 a január 2009 v sume 3 770,14 € odvolací súd poznamenal, že zák. č. 312/2001 Z. z. neobsahuje (resp. ani v dobe svojej platnosti a účinnosti neobsahoval) osobitnú právnu úpravu dovolenky štátnych zamestnancov a teda nerieši ani otázky podmienok na vznik nároku na dovolenku, eventuálne otázky náhrady za nevyčerpanú dovolenku. Podľa ustanovenia § 149 ods. 1 zák. č. 312/2001 Z. z. preto treba v tomto prípade primerane aplikovať príslušné ustanovenia Zákonníka práce (zák. č. 311/2001 Z. z. v znení zmien a doplnkov - ďalej aj "ZP"), konkrétne ustanovenie § 101 upravujúce dovolenku za kalendárny rok a ustanovenie § 105 upravujúce dovolenku za odpracované dni. Z prvej

vety § 101 ZP vyplýva, že: Zamestnanec, ktorý počas nepretržitého trvania pracovného pomeru k tomu istému zamestnávateľovi vykonával u neho prácu aspoň 60 dní v kalendárnom roku, má nárok na dovolenku za kalendárny rok, prípadne na jej pomernú časť: ak pracovný pomer netrval nepretržite počas celého kalendárneho roka. Z ustanovenia § 105 ZP vyplýva, že: Zamestnancovi, ktorému nevznikol nárok na dovolenku za kalendárny rok ani na jej pomernú časť, pretože nevykonával v kalendárnom roku u toho istého zamestnávateľa prácu aspoň 60 dní, patrí dovolenka za odpracované dni v dĺžke jednej dvanástiny dovolenky za kalendárny rok za každých 21 odpracovaných dní v príslušnom kalendárnom roku. Z obidvoch ustanovení jednoznačne vyplýva, že vznik práva na dovolenku je viazaný na skutočný (reálny) výkon práce zamestnanca. Právna zástupkyňa žalobkyne na pojednávaní na odvolacom súde potvrdila, že žalobkyňa v období, za ktoré si uplatnila náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku (konkrétne v období rokov 2004, 2005, 2007, 2008 a január 2009) u žalovaného reálne nepracovala a teda logicky za roky 2004, 2005, 2007, 2008 jej nemohol vzniknúť nárok na dovolenku podľa ustanovenia § 101 ZP a za január 2009 eventuálne podľa ustanovenia § 105 ZP, pretože jej zaradenie mimo činnnej štátnej služby nemožno považovať za takú prekážku v práci, resp. vo vykonávaní štátnej služby, ktorá by sa pre účely dovolenky posudzovala ako výkon práce, resp. ako vykonávanie štátnej služby. Z toho logicky vyplýva, že ak žalobkyni nevznikol nárok na dovolenku, nemohol jej vzniknúť ani nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku. Vychádzajúc z rozhodovacej praxe súdov (primerane porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. 02. 2009, sp. zn. 3 Cdo 6/2008) odvolací súd poukázal i na to, že žalobkyňa nepriznaním tohto nároku - náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku nie je poškodená, pretože za celé predmetné obdobie jej bol vyplatený celý funkčný plat (ktorý pokrýva i obdobie, kedy by v prípade riadneho čerpania dovolenky poberala náhradu funkčného platu z titulu čerpania dovolenky) a preto neexistuje žiadny dôvod na to, aby za rovnaké obdobie (resp. za jeho časť) obdržala ďalšiu náhradu mzdy, resp. funkčného platu a to z titulu nevyčerpanej dovolenky. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok okresného súdu týkajúci sa tohto nároku zmenil a návrh žalobkyne i v tejto časti zamietol. Keďže odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu, musel podľa vyššie citovaného ustanovenia rozhodnúť i o trovách celého konania. Žalovaný bol v konaní úspešný preto mu podľa § 224 ods. 1, s použitím § 142 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov celého konania. Žalovaný sa však práva na náhradu trov konania výslovne vzdal a preto odvolací súd rozhodol, že mu náhradu trov konania nepriznáva.

Predmetné rozhodnutie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa. Uviedla, že dovolanie je prípustné v zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolanie odôvodnila v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu sa zakladá na nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedla, že zákon o štátnej službe neobsahuje žiadnu výnimku, kedy by nemal byť doplatený rozdiel funkčného platu, ktorý bol skráteneý, v lehote stanovenej v § 33 ods. 3, čiže do 15. dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca, po skončení zaradenia mimo činnnej štátnej služby. Odvolací súd, podľa názoru žalobkyne, vytvoril novú právnu konštrukciu, ktorá je v rozpore so znením právneho predpisu, keď z lehoty, ktorá je stanovená v zákone objektívne vytvoril lehotu subjektívnu. Pokiaľ ide o druhú časť nároku žalobkyne (zaplatenie náhrady za nevyčerpanú dovolenku) dovolateľka uviedla, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keďže na účely dovolenky sa za vykonávanie štátnej služby v zmysle § 73 ods. 2 zákona o štátnej službe považuje aj zaradenie mimo činnnej štátnej služby, ak štátny zamestnanec poberá za takéto zaradenie funkčný plat. Ďalej uviedla, že žalobkyňa ako štátny zamestnanec by v prípade, ak by bola v činnnej štátnej službe mala právo na dovolenku. Ak by si svoju dovolenku v uvedenom rozsahu nemohla vyčerpať ani do konca nasledujúceho kalendárneho roka, tak by jej v zmysle ustanovenia § 149 ods. 1 zákona o štátnej službe v spojení s § 116 ods. 2 Zákonníka práce patrila za takúto dovolenku náhrada. Počas celého tohto obdobia by každý mesiac riadne dostávala funkčný plat v plnej výške a okrem tohto platu, by jej bola vyplatená náhrada za nevyčerpanú dovolenku. Preto odvolací súd nesprávne tvrdí, ak tvrdí, že vyplatením celého funkčného platu už nie je poškodenou, keďže podľa jeho názoru "za rovnaké obdobie by obdržala ďalšiu náhradu mzdy." Navyše v zmysle ustanovenia § 116 ods. 3 Zákonníka práce jej náhrada za dovolenku patrí, keďže si dovolenku objektívne ani nemohla vyčerpať z dôvodu skončenia pracovného pomeru. Práve dovolenka je iným nepeňažným benefitom aj v prípade štátnozamestnaneckého pomeru. Počas dovolenky štátny zamestnanec nevykonáva štátnu službu, ale je mu poskytnutý čas, ktorý môže využiť ako uzná za vhodné a za tento čas mu patrí funkčný plat v plnej výške.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom

(§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto zákonom ustanovení. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné (teda aj dôvodné) proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľka vady v zmysle § 237 O.s.p. nenamietala a ani dovolací súd existenciu týchto väd nezistil.

Žalobkyňa v dovolaní namieta, že odvolací súd nesprávne právne posúdil oba ňou uplatnené nároky, a to nárok 1/ na zaplatenie sumy 985,77 € z titulu úrokov z omeškania a nárok 2/ na zaplatenie náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku v sume 3 770,14 € (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny

predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Predmetom konania sú nároky žalobkyne zo štátnozamestnaneckého pomeru, ktorý začal pred 1. novembrom 2009. Uplatnené nároky sa preto v zmysle ustanovenia § 131 zákona č. 400/2009 Z. z. riadia zákonom č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe v znení do 31. októbra 2009 (ďalej len zákon o štátnej službe).

V zmysle ustanovenia § 33 ods. 2 zákona o štátnej službe (účinného v čase rozhodnutia o zmene štátnozamestnaneckého pomeru) ak sa štátny zamestnanec v stálej štátnej službe alebo v nominovanej štátnej službe stane dôvodne podozrivým zo závažného služobného previnenia alebo podozrivým zo spáchania trestného činu a jeho ďalšie vykonávanie štátnej služby by ohrozovalo dôležitý záujem štátnej služby, zaradí sa mimo činnnej štátnej služby; štátny zamestnanec v prípravnej štátnej službe alebo v dočasnej štátnej službe sa z uvedených dôvodov môže zaradiť mimo činnnej štátnej služby. Počas zaradenia mimo činnnej štátnej služby mu patrí 50 % funkčného platu, ktorý by mu patril, ak by nebol zaradený mimo činnnej štátnej služby. Výška funkčného platu podľa druhej vety sa zvyšuje o 10 % za každú vyživovanú osobu, najviac do sumy, ktorou je 70 % funkčného platu, ktorý by mu patril, ak by nebol zaradený mimo činnnej štátnej služby.

V zmysle ustanovenia § 33 ods. 3 zákona o štátnej službe (účinného v čase rozhodnutia o skončení štátnozamestnaneckého pomeru) štátnemu zamestnancovi, ktorý bol zaradený mimo činnnej štátnej služby z dôvodu uvedeného v odseku 2, sa po skončení zaradenia mimo činnnej štátnej služby doplatí najneskôr do 15. dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca rozdiel, o ktorý bol jeho funkčný plat skrátený, ak štátny zamestnanec nebol právoplatne odsúdený za spáchanie úmyselného trestného činu.

V zmysle ustanovenia § 40 ods. 2 písm. a/ zákona o štátnej službe (účinného v čase rozhodnutia o skončení štátnozamestnaneckého pomeru) v stálej štátnej službe alebo v dočasnej štátnej službe služobný úrad skončí štátnozamestnanecký pomer odvolaním z dôvodu zrušenia jeho štátnozamestnaneckého miesta, ak štátny zamestnanec, ktorého štátnozamestnanecké miesto bolo zrušené, nesúhlasí s trvalým preložením podľa § 29 ods. 5 alebo služobný úrad nemá voľné štátnozamestnanecké miesto alebo voľné štátnozamestnanecké miesto obsadzuje výberovým konaním; v tom prípade sa štátnemu

zamestnancovi poskytne náhrada vo výške dvojnásobku jeho funkčného platu, a ak štátnozamestnanecký pomer štátneho zamestnanca trval dlhšie ako dva roky, poskytne sa mu náhrada vo výške trojnásobku jeho funkčného platu; to neplatí, ak ide o štátneho zamestnanca podľa § 25 ods. 2 písm. c/.

1/ Nárok na zaplatenie sumy 985,77 € z titulu úrokov z omeškania dovolateľka odôvodnila tým, že v zmysle ustanovenia § 33 ods. 3 zákona o štátnej službe bol žalovaný povinný doplatiť jej rozdiel, o ktorý bol jej funkčný plat skrátený najneskôr do 15. dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca po tom, ako došlo ku skončeniu jej zaradenia mimo činnnej štátnej služby, a to bez ohľadu na tú skutočnosť, či v čase skončenia jej zaradenia mimo činnnú štátnu službu už bolo právoplatne skončené trestné konanie voči jej osobe, ktorého začatie bolo dôvodom pre jej zaradenie mimo činnnú štátnu službu. S týmto tvrdením žalobkyne sa podľa názoru dovolacieho súdu nemožno stotožniť.

Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii.

V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e racione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom.

Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona (pozri tiež nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 341/07).

V zmysle citovaného ustanovenia § 33 ods. 2 zákona o štátnej službe sa štátny zamestnanec zaradí mimo činnnej štátnej služby, ak sa (okrem iného) stane dôvodne podozrivým zo spáchania trestného činu a jeho ďalšie vykonávanie štátnej služby by ohrozovalo dôležitý záujem štátnej služby. Počas zaradenia mimo činnnej štátnej služby sa štátnemu zamestnancovi vypláca 50 % jeho funkčného platu. Zmyslom tohto ustanovenia je teda zamedziť výkon štátnej služby štátnemu zamestnancovi (zaradením mimo činnnej štátnej služby), ktorý sa stane dôvodne podozrivým zo spáchania trestného činu a ďalšie jeho vykonávanie štátnej služby by ohrozovalo dôležitý záujem štátnej služby (tak ako to bolo aj v súdnej veci). Keďže bolo z uvedeného dôvodu štátnemu zamestnancovi zamedzené vykonávať štátnu službu, patrí mu „len“ 50 % jeho funkčného platu počas jeho zaradenia mimo činnnej štátnej služby. Ustanovenie § 33 ods. 3 následne rieši problematiku doplatenia rozdielu funkčného platu zamestnancovi, ktorému sa skončilo jeho zaradenie mimo činnnej štátnej služby, pričom zaradený mimo činnnej štátnej služby bol z dôvodu podozrenia zo spáchania trestného činu. Doplatenie funkčného platu pritom predmetné ustanovenie zákona o štátnej službe viaže na splnenie podmienky, že štátny zamestnanec nebol právoplatne odsúdený za spáchanie úmyselného trestného činu (pre podozrenie z ktorého bol zaradený mimo činnnej štátnej služby). Zmyslom predmetnej právnej úpravy je teda doplatenie rozdielu funkčného platu štátnemu zamestnancovi po skončení jeho zaradenia mimo činnnej štátnej služby, ak sa preukáže, že trestný čin, pre podozrenie z ktorého bol zaradený mimo činnnej štátnej služby nespáchal, resp. za jeho spáchanie nebol právoplatne odsúdený. V opačnom prípade doplatenie rozdielu, o ktorý bol jeho funkčný plat skrátený nepripadá do úvahy.

V súdnej veci došlo ku skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru (a zároveň aj ku skončeniu zaradenia mimo činnnej štátnej služby) žalobkyne u žalovaného 31. januárom 2009 z dôvodu, že jej štátnozamestnanecké miesto bolo zrušené. Žalobkyňa bola právoplatne oslobodená spod obžaloby zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa spolupáchateľstvom v súbehu s trestným činom nadržovania (trestného činu pre podozrenie zo spáchania ktorého bola zaradená 1. februára 2004 mimo činnnej štátnej služby) 27. mája 2009. Ku skončeniu zaradenia mimo činnnej štátnej služby u žalobkyne teda došlo z iného dôvodu (zrušenie jej štátnozamestnaneckého miesta), z akého bola od 1. februára 2004 mimo činnnej štátnej služby zaradená (podozrenie zo spáchania trestného činu). V čase skončenia štátnozamestnaneckého pomeru (zaradenia mimo činnnej štátnej služby) žalobkyne u žalovaného nebola splnená podmienka v zmysle ustanovenia § 33 ods. 3 zákona o štátnej

službe na doplatenie rozdielu funkčného platu žalobkyne, pretože v tom čase ešte žalobkyňa nebola právoplatne oslobodená spod obžaloby zo spáchania trestného činu (neodpadol dôvod jej zaradenia mimo štátnej služby). Žalovaný nemohol vedieť, ako bude trestné konanie voči žalobkyňi skončené, t. j. či žalobkyňa napokon nebude právoplatne odsúdená za spáchanie trestného činu, ktorá skutočnosť by vylučovala doplatenie jej funkčného platu v zmysle citovaného ustanovenia zákona o štátnej službe. Ak by teda žalovaný postupoval tak, ako to navrhla žalobkyňa a funkčný plat jej doplatil už ku 15. februáru 2009, postupoval by v rozpore so zmyslom a účelom ustanovenia § 33 ods. 3 zákona o štátnej službe.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa ďalej stotožnil s názorom odvolacieho súdu, že bolo hlavne v záujme samotnej žalobkyne, aby žalovanému oznámila a preukázala, že 27. mája 2009 bola právoplatne oslobodená spod obžaloby, a teda že došlo k naplneniu zákonnej podmienky na doplatenie jej funkčného platu. Od žalovaného nebolo možné spravodlivo očakávať, že bude sledovať stav trestného konania bývalej zamestnankyne, pričom sám nebol účastníkom tohto konania. V konaní nebolo preukázané, že by žalobkyňa žalovanému oznámila, resp. inak preukázala svoje oslobodenie spod obžaloby. Žalovaný sa o tejto skutočnosti dozvedel náhodne 17. augusta 2009 a na základe toho nasledujúci mesiac 11. septembra 2009 žalobkyňi vyplatil doplatok funkčného platu. Z uvedeného mal dovolací súd za preukázané, že žalovaný nebol v omeškaní so splatením predmetného finančného záväzku.

2/ Žalobkyňa ďalej v dovolaní tvrdila, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil aj pokiaľ ide o jej nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku v sume 3 770,14 €. Aj túto vadu konania žalobkyňa namieta neopodstatnene.

Zákon o štátnej službe v § 149 ods. 1 taxatívne uvádza ustanovenia Zákonníka práce, ktoré sa primerane použijú na štátnozamestnanecký pomer (mimo iné aj § 101 a § 105). Ustanovenia Zákonníka práce treba na štátnozamestnanecký pomer aplikovať aj s prihliadnutím na základné zásady upravené v čl. 1 až 10 Zákonníka práce. Podľa čl. 3 základných zásad Zákonníka práce zamestnanci majú právo na odpočinok a zotavenie po práci, k čomu slúži práve dovolenka ako dlhšie súvislé pracovné voľno.

V zmysle ustanovenia § 101 Zákonníka práce zamestnanec, ktorý počas nepretržitého trvania pracovného pomeru k tomu istému zamestnávateľovi vykonával u neho prácu aspoň

60 dní v kalendárnom roku, má nárok na dovolenku za kalendárny rok, prípadne na jej pomernú časť, ak pracovný pomer netrval nepretržite počas celého kalendárneho roka. Za odpracovaný deň sa považuje deň, v ktorom zamestnanec odpracoval prevažnú časť svojej zmeny. Časti zmien odpracované v rôznych dňoch sa nesčítajú.

V zmysle ustanovenia § 105 Zákonníka práce zamestnancovi, ktorému nevznikol nárok na dovolenku za kalendárny rok ani na jej pomernú časť, pretože nevykonával v kalendárnom roku u toho istého zamestnávateľa prácu aspoň 60 dní, patrí dovolenka za odpracované dni v dĺžke jednej dvanástiny dovolenky za kalendárny rok za každých 21 odpracovaných dní v príslušnom kalendárnom roku.

Vznik práva na dovolenku je viazaný na reálny výkon práce zamestnanca. Uvedené jednoznačne vyplýva z čl. 3 základných zásad Zákonníka práce, ako aj z § 101 a § 105 Zákonníka práce. Z obsahu spisu mal dovolací súd za preukázané, že žalobkyňa v období, za ktoré si uplatnila náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku u žalovaného reálne nepracovala a preto jej ani nemohol vzniknúť za toto obdobie nárok na dovolenku. Dovolací súd dodáva, že nepriznaním náhrady mzdy za dovolenku, na ktorú ani nemohol vzniknúť nárok v zmysle § 101 resp. § 105 Zákonníka práce nemôže byť poškodený zamestnanec (žalobkyňa), pretože za celé predmetné obdobie jej bol vyplatený celý funkčný plat (ktorý pokrýva i obdobie, kedy by v prípade riadneho čerpania dovolenky poberala náhradu funkčného platu z titulu čerpania dovolenky) a preto neexistuje žiadny dôvod na to, aby za rovnaké obdobie (resp. za jeho časť) obdržala ďalšiu náhradu mzdy, resp. funkčného platu a to z titulu nevyčerpanej dovolenky (porovnaj R 32/2010).

So zreteľom na uvedené sa dovolací súd stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že žalobkyňi nepatrí náhrada mzdy za nevyčerpanú dovolenku za obdobie rokov 2004, 2005, 2007, 2008 a január 2009.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s § 243b ods. 1 O.s.p. dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietol.

V dovolacom konaní nebola žalobkyňa úspešná. Právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovanému (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142

ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však žalovanému právo na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni nepriznal, lebo nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. augusta 2014

JUDr. Viera Petříková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová